

Dörmögések az ökumenéről

AZ ÉV ELSŐ HÓNAPJA megint elhozta a sok évtizede szokásos eseményeket, amelyeket egy hét leforgása alatt szoktak megrendezni. Ezeknek a szépen kivitelezett eseményeknek a helye a különféle templomokban, imaházakban, gyülekezeti termekben szokott lenni, neve pedig általában úgy fogalmazódik meg: ima a keresztyények egységéért.

Régóta foglalkoztat néhány gondolat ezzel az imahéttel kapcsolatban. Nem az eredetével, a kivitelezésével, a témájával függenek össze gondolataim, azokról bőségesen születnek leírások. Ezek a leírások minden évben szaporodnak, bővülnek, s úgy veszem észre, hogy ezek az adalékok általában azért születnek, hogy magát a mozgalmat még ismertebbé tegyék, újabb és újabb érvekkel támogassák fontosságát és fennmaradását. Inkább az imahét értelmét, annak is a fonákját boncolgatnám. Ezért már előre elnézésüket kérem azoknak, akik másképpen vélekednek erről a mozgalmról. Különösen azok megértő türelmét kérem, akik őszinte lélekkel várnak eredményt, valamiféle egysülést akár elvi, akár gyakorlati szinten. Szolgáljon mentségemre, hogy ez csupán egy ember dörmögése a téma kapcsán, s ezért nem több, mint személyes vélemény, és nem megfellebbezhetetlen ítélet, amit bárkinek is követnie kellene.

Biztos vagyok abban, hogy már az első mondat megbotránkozást szül. Mert így hangzik: Az ökumenikus imahét s az egész mozgalom a keresztyények egysége ellen hat. Hogy egészen pontos legyek, a keresztyény hit ellen hat.

VITATHATÓ INDOKAIM KÖVETKEZNEK. Miért is merem állítani a fenti mondatot? Személyes érdeklődésből, látásmódom szélesítése céljából, az evangéliumi – és természetesen az egész szentírás – élet jobb megismerésének szándékával jó né-

hány keresztyény egyház, gyülekezet, közösség tagjaival tartok kapcsolatot, s veszek részt istentiszteleteiken (katolikus, református, evangélikus, baptista, őskeresztyény, Jehova Tanúi). Minden közösség kivétel nélkül Jézushoz mint megfellebbezhetetlen tekintélyhez köti önmaga létét, s ebből – nagyon helyesen – nem enged.

A gond ott kezdődik, amikor ennek kapcsán szinte első következtetésként máris kijelentik: az én egyházam (gyülekezetem, közösségem) az igazi, az eredeti, az autentikus, az Isten szerinti, az örök életre vezető (persze nem történelmileg értik így, mert – mutatis mutandis – ezt csak a katolikus egyház mondhatja). Elég ennek bizonyosságként a katolikus egyházban mind a mai napig hangoztatott „extra ecclesiam nulla salus” („az egyházon kívül nincs üdvösség”) mondatot idézni. Aki nem fogadná el, annak finomítja a teológia a maga ügyes magyarázatával: Ezt úgy kell érteni, hogy... Aztán újra kijön a mondat eredeti jelentése, ez pedig a többi egyházra nézve sértő, mert máris kétségbe vonja azok identitástudatát, saját tanításuk abszolutizálását, üdvösségre vezető kizárólagos szerepét. (Ha valaki kételkedne szavaimban: az idézett mondatot szinte vasárnapról vasárnpra hallom meghirdetni a szószékről.) Persze itt már a 22-es csapdája következik, mert az a közösség, amely önmaga tanításáról vagy életéről elismerné, hogy tévedésen alapul, netán félígazságot tanít, máris megásná önmaga sírját. Ezért aztán mindegyik ugyanezt a fenti mondatot hirdeti más-más megfogalmazásban.

Azt azonban gyorsan el kell mondani, hogy nem a Biblia mondatainak magyarázatában van a kibékíthetetlen ellentét, hanem amit ezen kívül ki-ki a saját egyházi közösségének „igazságaként” hirdet (sajnos gyakran a Biblia szavaival indokolva.)

Mert minden közösség kialakít a maga és mások számára valamiféle egyházant. S ebben bizony szerepelhet elfogadhatatlan, sőt a másik közösség tagjai számára sértő mozzanat is, nem beszélve bizonyos vallásos cselekedetéről, szokásokról, hagyományokról. Ezeket az egyes közösségek vezetői tudatosan hangoztatják, hogy erősítsék tagjaikban az öntudatot, s hogy lejárassák a másik közösség tagjait.

SZINTE HALLOM AZ ELLENVETÉST: ez kirívó, nem jellemző. Teljes bizonyossággal állítom: nem kirívó. A jelenség minden keresztyény közösségben ott van. Furcsa és nyakatekert világunkban már nem lehet tudni, hogy a személyiségi jogoknak és a csoportok jó hírének védelmére hozott törvények nevében mikor ütnek fejére annak, aki véleményt fogalmaz meg (a szólás-, sajtó- és véleményszabadság fennhangoztatott korában!), ezért nem nevezem meg a falut, de közlöm: Magyarországon van. A déli harangzó a református templom tornyából öt perccel később hangzik fel, nehogy a katolikus templom harangjával együtt szóljon. Néhány éve megtörtént – nem tudom, hogy azóta szokásban van-e –, hogy az úrnapi körmenet alkalmával a református gazdák trágáival megrakott szekereikkel vonulgtattak a falu utcáin, vérig sértve ezzel a katolikusokat. Ugyanezek az atyafiak nyakukon kidagadt erekkel, torkuk szakadtából üvöltötték a zsolttárogat, a katolikusok meg szívszaggató hangon énekeltek a „Szent vagy, Uram!” énekeit az ökumenikus imahéten, bizonyítva, hogy az ő hitük az igazi. Itt természetesen jelen voltak a lelkészek is, a baptista prédikátorral egyetemben, de egyik sem beszélt a visszasságokról. Megelégedtek az egységre törekvésről szóló, szokásos általánosságok hangoztatásával, a felebaráti szeretet csodás történeteivel körítve.

ELŐFIZETÉS

Tisztelettel kérjük Olvasóinkat, hogy legkésőbb **2013. február végéig** újítsák meg előfizetésüket. Az egyes számok ára 250,- Ft lesz, tehát az éves előfizetés **1500,- Ft**, illetve annak, aki postán kéri, a **postaköltséggel együtt 2600,- Ft**. Többletbefizetéseket vagy adományokat ezután is szívesen elfogadunk. Kérjük, hogy az utalvány címzésében az „Érted vagyok” és Kovács László nevét egyaránt tüntessék föl.

Szem- és fültanúja voltam egy másik faluban annak, hogy a katolikus pap indignálódva, felemelt hangon mondta a sekrestyében: „Majd ha elszakadt testvéreink térden állva kérnek bocsánatot tőlünk, akkor elfogadom az ökumenikus gondolatot.” Ezt végighallgatta a református lelkész a templom szentélyében, mert éppen megérkezett az ökumenikus istentiszteletre, de a katolikus pap nem látta őt. El lehet képzelni, milyen gondolatok ébredtek benne az egyesülni vágyásról.

Azt gondolnám, minden keresztény egyháznak, gyülekezetnek, közösségnek először önmagával kellene tisztában lennie, méghozzá könnyörtelen őszinteséggel. Mert amíg ezt nem teszi meg, addig az ökumenikus imahét inkább elválaszt, semmint összeköt. Mert e nélkül a másságra kerül a hangsúly, nem pedig az egységre, ugyanis nem szól másról, mint kinek-kinek a „nagylelkűségéről”, hogy íme, itt vagyok, várlak benneteket, hogy ti is rátaláljatok az igazságra, amelyből jöttányit sem engedek, mert akkor a létem, hatalmam, tekintélyem, megélhetésem, a családom kenyere kerül veszélybe. Ezekről a szempontokról pedig mindenki tudja, hogy nagyon is e világiak. Nem az üdvösségre vezetés gondolata mozgatja ezeket.

PÉLDAKÉNT LEGYEN ELÉG csak azt megfontolni, hogy minden keresztény közösség azt akarja, hogy a házasságkötés a saját formái szerint, lehetőleg a maga hívei között történjék meg. Mindegyik ki is alakította erre vonatkozó törvényeit, s ha a házasulandók eltérnek ezektől az előírásoktól, bizony, keményen megbüntetik őket. (Még az elnevezések is megalázóak:

„vegyes házasság, felemás iga, nem az igaz vallásban kötöttet” stb.). Pedig mindegyik keresztény közösség vallja, hogy a házasságot (a katolikus egyházban a házasság szentségét) a házasulandó felek kötik (szolgáltatják ki egymásnak). Nem lenne-e jó, hogy ha az egyik fél annyira szereti a másikat, hogy az ő szokása (vallása) szerint köti meg a házasságot, mert ezzel is ki akarja fejezni szeretetét leendő házastársa iránt, akkor a keresztények egységre törekvése érdekében a házasulandók saját egyháza (gyülekezete, közössége) erre rábólintson, és ne büntesse őket?

Lakóhelyemtől nem messze van egy, a református egyház kezelésében működő gimnázium. A katolikus klérus tagjai között nagy felháborodást keltett, hogy ott „elhalásszák” a katolikus diákokat. Nem lenne-e helyes meggondolni, hogy az „elhalászás” azért lehetséges, mert akit el lehet halászni, annak mindegy, hogy melyik „vízben” úszkál? Vagy ha nem mindegy, akkor majd visszatál oda, ahonnan elhalásszák. A lényeg az lenne, hogy mind a „halásznak”, mind a „halnak” az üdvösség szempontjait kéne komolyan vennie, s nem saját közösségének érdekeit (statisztikailag mennyit szaporodtunk, mennyi a „megtérő”, hányan vannak a potenciálisan egyházi hozzájárulást és stóladíjat fizetők stb.). Ha nem a keresztény hit ellen hatna az ökumené, akkor szabad lenne-e akár győzelemként, akár veszteségként elkönyvelni, ha valaki átmege az egyik keresztény közösségből a másikba, mert ott véli megtalálni az üdvösségre vezető utat? Ha pedig nem ezért vált, hanem mert neki mindegy, hol van, akkor ahonnan elment, ott nem veszítettek, s ahová ment, ott nem nyertek vele. Ebben az esetben viszont elindulhatna a „halászás”, mert itt egy hitetlenről van szó, akinek be kellene tagozódnia a keresztény hit (!) közösségébe, a keresztények egységébe.

S máris jön a kérdés: Ki az, aki a széthúzás, a békétlenség mögött van? Ki az, aki egészen pontosan tudja, hogyan kell a jót is kifogatva széthúzásra ösztönözni? Ki az, aki a keresztények között még az imádságot, egy vallásos rendezvény jellegét is felhasználva jót röhög rajtuk? „Ha esztek belőle (ti. a hatalom, az önteltség, a másik lenézése, a

kevélység gyümölcséből), olyanok lesztek, mint az Isten!” Nemrégem mondta egyik református lelkész ismerősöm ezt az igen elgondolkoztató mondatot: „A Sátánnak nincsenek gyülekezetei. Sajnos Jézusnak vannak.”

HOGY MENNYIRE FONTOS LENNE minden keresztény közösségnek letvetnie önmagáról a fölösleges nyugtát, s a csak önmaga érdekeit szolgáló szempontokat, és hogy mennyire nehezen megy ez, álljon itt az utalás Henri Boulad levelére, amelyet XVI. Benedek pápához írt (ld. „Érted vagyok”, 2011. április, 16-17. oldal). Aki olvasta ennek a jezsuitának néhány könyvét, az tudja, milyen tisztán ég lelkében a szeretet Jézus és üggye iránt, és hogy szellemileg sem akar ki ő, és mennyire aggódik saját egyházáért. Megvallom, a fenti levél olvasásán elszomorodtam, hogy ez az őszinte lelkű ember szinte megsemmisül a levél végén, mert el merete mondani a pápának, hogy min kellene változtatni. Hogy mernének közelíteni más keresztények például a katolikus egyházhoz, ha ott a jóra törekvő és egyházáért aggódó szellemóriás is megsemmisül, ha ki meri mondani azt, amin változtatni kéne. Nem maradnak-e inkább „csak” Jézus mellett, aki mindenkihez így szól: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve”?

Van-e így értelme évente egy héti azt gondolni, hogy a keresztények egyesülnek (természetesen úgy, hogy betagozódnak az én egyházamba), s az év többi napján nem is gondolni arra, hogy egy vagyok mindenkivel, aki az üdvösségre vezető tanítást elfogadja, és igyekszik is a szerint élni? A keresztények egységéért tartott imahét nem csupán a vallásos élet egyik eseménye-e?

VÉGÜL én sem tehetek mást, mint „megsemmisülök” az olvasó előtt, és bocsánatát kérem, ha megbántottam volna. De azért tanulságos lehet az a történet, amelyet – ha jól emlékszem – XXIII. János pápáról hallottam. Meglátogatta őt a római főrabbi, s amikor elköszöntek egymástól, a pápa szólt, hogy szeretné megáldani a főrabbit. Az szinte fölszisszenve mondta. „Na, de Szentatya!” A pápa szelíd mosollyal valahogy így válaszolt: „Higgye el, testvérem, az áru kifogástalan! Csupán a csomagolás lehet kissé szokatlan.” Kölcsönkérem XXIII. János szavait, s ezekkel ajánlom soraimat: Lehet, hogy a csomagolás szokatlan, de az áru kifogástalan.

Sági László

